

Information om rånskydd i butik

Man kan aldrig helt gardera sig mot rån, men med genomtänkta säkerhetsåtgärder kan man ändå avsevärt minska risken för att bli utsatt och inte minst kan ett bra säkerhetsarbete ge berörd personal en förhållandevis trygg arbetsmiljö.

Arbetsgivaren är enligt arbetsmiljölagen skyldig att informera sin personal om de risker som finns i arbetet och sörja för nödvändig utbildning.

Det innebär att göra personalen riskmedveten, förse butiken med lämpliga skyddsanordningar ha klara anvisningar och rutiner samt ordna återkommande utbildningar.

Det är viktigt att ha ett särskilt åtgärdsprogram till hjälp för de utsatta om det ändå skulle inträffa hot och rån. Det är även viktigt att rånförebyggande åtgärder stäms av med den lokala polisen. Likaså för de åtgärder som ska vidtagas i samband med och efter ett eventuellt rån.

Allmänt

En grundläggande säkerhetsåtgärd är att inte visa utåt att man hanterar stora värden och hur man förvarar och transporterar dessa värden.

Information om värdehanteringen ska inte spridas till utomstående och nödvändiga åtgärder vidtagas, exempelvis att kontakta polis vid något som tyder på att ett rån förbereds.

En annan grundläggande åtgärd är att så långt som möjligt avgränsa eller låsa sådana tillträdesvägar och utrymmen i lokalerna som en rånare skulle kunna använda till sin fördel. Se information om godkända låsningar m m på www.trygghansa.se

För god säkerhet är det viktigt med ordning och reda när det gäller nyckelförvaring och hanteringen av nycklar till speciellt känsliga utrymmen. Även det bästa lås ger dålig säkerhet om det brister i nyckelhanteringen.

Skydd av kassor

Anläggningens kassor bör placeras svåråtkomligt för en rånare. Kassaregister och kassalådor ska hållas låsta då de inte används och inte lämnas utan uppsikt under en längre tid.

I kassorna ska så litet värde som möjligt förvaras. Överskott kan förvaras i säkerhetsboxar eller på annat ur säkerhetssynpunkt likvärdigt sätt i avvaktan på uppräknig och förvaring i värdeskåp. Säkerhetsboxar kan med fördel vara försedda med tidlås vilket innebär att innehållet görs svåråtkomligt för en rånare men ändå lätt tillgängligt för berörd personal.

Överfallslarm vid kassaplatsen är en säkerhetskänslig åtgärd som även ger personalen ökad trygghet.

Värdeförvaring

Värdeskåp för säker förvaring finns i olika utföranden och med varierande skydd mot angrepp. Beroende på den skyddsvärdespoäng/grades som åsätts värdeskåpstyperna gäller olika godkända försäkringsbelopp.

Värdeskåpen bör vara uppställda så att de är skyddade från insyn för obehöriga då de används. De bör även stå inom larmat område.

Förvaring/exponering av stöldbegärlig egendom

Stöldbegärlig egendom som smycken, klockor, digitala kameror, mp3-spelare och liknande varor bör förvaras i låsta skyddsmontrar med förstärkt glas. Exempelvis laminerat glas eller polykarbonatskiva.

Värdetransport utom anläggningen

Bäst är att låta två personer utföra transporten och då helst på dagtid under varierande tider och med alternativa färdvägar. Den kortaste vägen är inte alltid den säkraste. Platser där någon kan hålla sig dold ska undvikas. För transport av större värden bör alltid ett säkerhetsföretag anlitas.

Kameraövervakning

Kameraövervakning kan få en eventuell rånare att avstå från sitt brott. Risken för avslöjande på grund av filmning av hans planering på brottsplatsen samt själva brottet kan vara avskräckande nog.

Om han trots detta väljer att genomföra brottet kan det inspelade materialet vara till stor hjälp vid den efterföljande brottsutredningen. För att effekten av kameraövervakning ska bli så stor som möjligt bör projektering och installation göras enligt regler som beskrivs i Trygg-Hansa:s informationsblad "Råd och anvisningar för kameraövervakning av butik". www.trygghansa.se

Se även SSF:s handbok "CCTV Kameraövervakning – utan krusiduller".
www.ssf.nu samt SKL & Polisens råd rörande kameraövervakning.
www.skl.polisen.se

Branschanpassad utbildning

Det är arbetsgivarens ansvar att ge samtliga anställda utbildning i säkerhetsfrågor.

För aktuell utbildning kan kontakt tas med Handelns arbetsmiljökommitté (HAK). Det finns även en utbildning via internet/CD-skiva på adress: www.sakeributik.se.

Sammanfattning av rånförebyggande åtgärder.

De rånförebyggande åtgärderna ska vara anpassade till rådande förutsättningar och behov. Det är väsentligt att den lokala polisens synpunkter inhämtas såväl vid utformning av personalinstruktioner och rutiner som vid installation av tekniska skyddsanordningar.

- Begränsa antalet passagevägar till ett minimum. Håll dörrar, till utrymmen där värdehantering förekommer, låsta i största möjliga omfattning.
- Förse utrymningsdörrar och lokaler där ingen ”normalt” vistas med uppmärksamhetslarm och/eller inbrottslarm.
- Installera överfallstryckknappar i känsliga utrymmen som uppräknings- och värdeförvaringsrum, vid värdeskåp och kassor etc.
- Installera kameraövervakning.
- Förvara stöldbegärlig egendom i skyddade montrar.
- Håll värdeskåp och kassor etc låsta då de ej används.
- Räkna och redovisa betalningsmedel utom synhåll och helst i separat låst utrymme.
- Placera kassorna svåråtkomliga för utomstående och förse dessa om behövt med åtkomstskydd.
- Förvara så lite pengar i kassorna som möjligt och förvara överskott i säkerhetsboxar, redovisningsskåp eller värdeskåp.
- Gör värdetransporterna inom och utom butiken så säkra som möjligt.
- Tillse att personalen får branschanpassad utbildning och är informerad om hur de ska agera vid rån och att säkerhetsinstruktionerna efterlevs.
- Undvik om möjligt ensamarbete.
- *Ta aldrig några personliga risker vid ett eventuellt rån.*

Om det ändå skulle inträffa ett rån.

Om ett rån skulle inträffa är det av yttersta vikt att ingen blir skadad och personliga risker får överhuvudtaget inte tas.

Det gäller således att gå igenom varje riskmoment inom butiken och då bilda sig en uppfattning om hotbilden och vad som skulle kunna inträffa, följderna av detta samt hur man bäst kan skydda både personalen och värdena.

Skriftliga instruktioner ska finnas för personalen som givetvis bör ”öva” de olika riskmomenten under sakkunnig ledning.

Vid ett rån är det väsentligt att få ett bra signalement på rånaren med eventuella medhjälpare, samt information om färsätt och eventuell beväpning etc. Rör eller flytta inte på föremål som kan vara polisen till nytta i spaningsarbetet och stäng om möjligt av de utrymmen som drabbats. Be även eventuella vittnen stanna tills polisen anlämt eller notera namn och telefonnummer på dessa vittnen.

En grundläggande princip är att personalen aldrig ska göra aktivt motstånd utan agera lugnt och lyda rånarens begäran.

Följande bör särskilt noteras:

- Kön utseende och ålder.
- Kroppsbyggnad och längd.
- Klädsel
- Språk, dialekt och röstläge.
- Avvikande beteende, säregenskaper etc.
- Eventuell beväpning.
- Reträttväg
- Färsätt